

Västgöta Nations i Uppsala Landskapsförening

SOMMARNYTT 2022

Bästa medlemmar i Landskapsföreningen!

Har just varit ute i trädgården och grävt upp lökarna till de överblommade tulpanerna. Jag lägger dem i en papperspåse som jag hänger upp i garaget. På senhösten innan frosten stoppar jag tillbaka lökarna i rabatten och hoppas få uppleva ett nytt färgfyrverkeri nästa vår. Kretsloppet är en lärdom från min mamma hemma i Karlsborg.

I flera nummer av Nyttet har vi kommenterat pandemins dämpande inverkan på våra och andras möten och aktiviteter. Jag hoppas nu – med dessa rader – att det är sista gången. Vem vet?

Vi är lite bekymrade över att rätt många medlemmar i föreningen inte betalar sin medlemsavgift. Eftersom

vårt syfte som alumnförening framför allt är att stödja Nationens verksamhet är det viktigt att vi får in medlemsavgifter (och även donationer). Nationen bedriver en extensiv kulturverksamhet med bl.a. teaterensemble, förnämliga körer, idrottsaktiviteter m.m. som förgyller tillvaron för studenterna. Därtill har nationen fortlöpande renoveringsbehov för det gamla Nationshuset från 1600-talets början liksom för alla fina inventarier. Så, till en liten, liten del betyder inbetalda medlemsavgifter till Landskapsföreningen ett inte föraktligt stöd till nationens verksamhet.

Vi vill önska er alla en riktigt skön och därtill rolig sommar!

Styrelsen/Kenny Jonsson

DONATIONER OCH DONATORER

I flera år talade vi i Landskapsföreningen om att bekosta nya gardiner o ridå till stora salen på nationen. Vi valde olivgrön sammet, som förhoppningsvis tänktes vara ljudabsorberande, till gardiner. Till ridå samma kvalitet på tyget men i en nyans som går mot ockra. Dock var kostnaden så pass hög att vi fick tänka om och låta utföra projektet i två etapper. Då trädde allas vår vän Uno Wahlström in och erbjöd sig att bekosta ridån. Så blev det och tacksamt samlades kuratorer, donator, några ur landskapsföreningens styrelse och några till den 29 ok-

tober för att överlämna gåvan till nationen samt inta en västgötsk middag i form av hemlagad grynkörv. Kenny höll tal, förste kurator höll tal och Uno höll tal. En glad och tacksam högtidlighet i all enkelhet.

Precis när renoveringen av nationsgraven för några år sedan var på väg att fullbordas och det stolta lejonet åter lyste guldgult stals den vapensköld som lejonet håller mellan tassarna. Skulle vi låta framställa en modell och därefter gjuta en ny sköld? Eller skulle det gå att använda modern 3D-teknik? Vi valde det senare, bl.a.

med tanken att det skulle vara enklare och mindre kostsamt. Men även modern teknik tar sin tribut och vi insåg att projektet skulle behöva skjutas på framtiden. Då ringde Åke Bonnier, biskopen i Skara. Han ville bli donator.

Den 29 november samlades donator, förste kurator samt landskapsföreningens styrelse vid graven, vår ordförande Kenny överlämnade, förste kurator tog emot gåvan och unisont sjöng vi Ingemanns färdepsalm ”Härlig är jorden” varpå Biskop Åke nedkallades Guds välsignelse över alla västgötar, såväl levande som bortgångna. – Därefter intogs i glad och tacksam anda en måltid i Kinnekulle och fastän vi alla är västgötar i förskingringen hade vi ändå känslan att biskop Åke i Skara, det är ”vår biskop”.

Elisabet Claesson

Hertiginnan af Västergötland, Kronprinsessan Victorias installation som hedersledamot på Västgöta Nation den 13 maj 2022

KRONPRINSESSAN VICTORIA INSTALLERAD SOM HEDERSLEDAMOT

Den 13 december 1995 utsåg nationssammansamlingen H.K.H. Kronprinsessan Victoria, hertiginna av Västergötland till hedersledamot. Efter drygt 26 års förberedelser (västgötar gör inget överilat) installerades kronprinsessan vid en lunch på nationen. Med benäget bistånd av akademiintendent Per Ström togs tillfället i akt den 13 maj, när kronprinsessan på eftermiddagen skulle inviga nya Ångströmlaboratoriet. Vi ville ju att hon skulle få *något* trevligt i Uppsala den dagen!

Och trevligt blev det! Hon möttes av IQ Elenor Söderberg och inspektor Bertil Wiman redan ute på Slottsgränd, tågade förbi vår fantastiska damkör som sjöng hymn till Västergötland, och sedan in i nationshuset för en installationslunch av Guds nåde. Uppträdde stod rektor, prorektor, landshövding, proinspektor och inspektrix, akademiintendenten, kuratorer och några utvalda yngre medlemmar. Hovet hade begärt att installationen skulle hållas i en liten krets och inte annonseras ut, och därför var deltagarantalet begränsat till 26. Inte ens bland de boende på Västgötagården hade kunskapen om evenemanget spridits.

Under lunchen, halstrad lax med risotto, installerades kronprinsessan av inspektor Bertil Wiman. Hon förärdades ett vackert hedersledamotsband, tillverkat av Filip Dumanski och Helmina Särdaqvist, dedikerade böcker

författade av våra tidigare inspektorer Adam Taube och Lars-Gunnar Larsson, en tavla med vårt nationshus samt inte minst en västgötakeps. Kronprinsessan noterade särskilt vår devis "Glädjen framför allt". Sånganförare Sandra Lindholm såg till att kronprinsessan (med den äran) fick sjunga med i Hej bonnapojka och Sila i Vänern.

Efter lunchen togs kronprinsessan på en rundvandring, under vilken Filip Dumanski initierat berättade om nationens historia, om byggnaderna, och om porträttet av prins Carl (1861-1951, hertig av Västergötland och hedersledamot vid Västgöta Nation). Rundvandringen avslutades i Kinnekullerummet med efterrätt, samvaro och ett antal sånger av damkören. Kronprinsessan syntes tydligt njuta av skönsången. När kronprinsessan lämnade nationen fick inspektor möjlighet att underdånigt ställa frågan om prinsessan Estelle var alt eller sopran, så att Västgöta Nation skulle hinna förbereda för prinsessans inträde (i sinom tid), i damkören. Något entydigt svar kunde dock inte ges. Sammanfattningsvis blev installationen lyckad, och vi har också hört direkt från hovet att kronprinsessan var mycket nöjd. Det blev höjdpunkten på hennes dag i Uppsala. Vi är inte förvånade.

Bertil Wiman

SKÖNA MAJ, VÄLKOMMEN!

Hos ung som gammal fanns ett stort uppdämt behov av att släppa loss, umgås utan social distans, festa. Och sista april 2022 blev minnesvärd. Det regnade inte på de 80 000 (enligt UNT) som samlats vid Carolina för att höra Rektor deklarerar vårens ankomst. Jag var själv en i mängden och gladde mig åt de stora folkblandningen: Åldringar med gulnade studentmössor och rollator trängdes med ungdomar med varierande hud- och hårfärg, och så alla andra medelålders, barn, barnbarn. Alla var glada och OD sjöng så det hördes i sorlet.

För Landskapsföreningen är 1:a maj vårens höjdpunkt. Årsmötet avlöpte snabbt och elegant med tolv medlemmar. Ett val gjordes: Kenny Jonsson fick förnyat förtroende för ytterligare fem år.

Därefter tågade en ansenlig grupp västgötar med manskör och fanborg till kyrkogården. Kören sjöng för gamle Wennerberg och även förbipasserande ställde sig att lyssna. Tåget fortsatte till graven för att lägga ner en

krans och hedra avlidna västgötar.

Ceremonin med nationskaplanens ord, kör och psalmsång är stämningfull och manar oss till eftertanke. Ovanligt många slöt upp och lyssnade i det vackra vårvädret. Vårt gula lejon bakom kransen, med matchande fräsch vapensköld mellan tassarna, lyste i solen.

Majmiddagen var precis som den ska vara, full av tal och sång, god mat och festhumör. Också här märktes längtan efter fest och umgänge, hela 160 deltagare! Nationens duktiga körer sjöng och teatergruppen läste Knallen. Vi imponerades av dagens duktiga studenter som vanligt.

Elenor Söderberg höll ett bra tal.

Maria Wold-Troell

Vår nyaster hedersdamot och Inspektor

LANDSMÄN SOM LÄMNAT OSS

Inom loppet av två dagar har två av våra hedersledamöter gått bort, Bengt von Strokirch den 21 februari och Olof Allgårdh den 23 februari. Båda två var kuratorer under 1960-talet och Olof var dessutom ordförande för studentkåren. Båda bidrog med berömvärda insatser till nationens verksamhet.

Ann Segerberg var inte hedersmedlem, men betydelsefull ändå. Hon var Nationens sekreterare under andra halvan av 1960-talet men också den som, för snart femtio år sedan tillsammans med ytterligare en medlem av Vglfs styrelse, tog initiativ till och genomförde den första höstfesten i Landskapsföreningen historia. Ann lämnade oss den 5 maj.

Vi minns dem alla med glädje och tacksamhet!

Elisabet Claesson

SOMMAR I VÄSTERGÖTLAND

För 24 år sedan utgavs den första boken i Jan Guillous trilogi om Arn och Cecilia. I Västergötland uppstod en veritabel feber av intresse för medeltiden och särskilda Arn-guider utbildades för att ta hand om vetgiriga västgötar och tillresande turister. När Jan Guillou fick höra om alla de som for runt i landskapet för att leta efter Arns grav blev han nöjd. Hans romanbygge var med andra ord trovärdigt!

KATA OCH KÄTTIL

Idag behöver vi inte leta efter en litterär grav, verkligheten har nu överträffat dikten. På en kulle strax bortom kyrkan och klosterruinen i Varnhem har de senaste åren genomförts omfattande arkeologiska undersökningar som gjort att den västgötska historien kunnat skrivas om. Det sensationella är bl a att vi nu vet namnen på två av de personer som gravlagts vid mitten av 1000-talet, Kata och Kättil. Gravar, föremål och kyrkoruin berättar om en mäktig familj med kontakter i hela Europa.

Besöker du Västergötland i sommar, ta en avstickare till Varnhem. Också i år har utgrävningar skett, nu intill ruinerna av cistercienserklostret. Nya rön finns att ta del av.

MAGNUS GABRIEL OCH AGDA

Klosterkyrkan är också den värd ett besök. Eller ett återbesök. Magnus Gabriel de la Gardie räddade kyrkan, prydde den med sin tids barocka konsthantverk och gjorde den till sin begravningskyrka. Stockholms grundare Birger Jarl är även han begravd i Varnhem.

Titta också på den magnifika kormattan, "Människans åldrar", ett verk av Agda Österberg, vars vävatelje Tre Bäckar fanns i närheten från och med 1939–40. Enligt hörsägen fick Agda en förfrågan om att väva en ny kormatta och hon gjorde ett förslag som presenterades för kyrkorådet. Svaret blev: "Nä, då blir för durt, då har vi ente rå mä". - "Men det har jag", sa Agda. Hon anställde väverskor som på kort tid vävde mattan. Med stolthet signerades mattan med hela namnet "Agda Österberg 1951".

Gör gärna en extra sväng mot Eggby och se på det storslagna kamelandskapet med kullar, åsryggar och små sjöar, ett resultat av den senaste istiden. Där ligger Höjentorp, en av Magnus Gabriels många gårdar och en av de endast två som han vid reduktionen fick behålla till sin död.

EN GODARE VÄRLD

Efter fågnad i forn av natur och kultur är det dags för lekamlig spis. Något man inte får missa en västgötasommar är Klings glass. 1950 startade den lilla glassfabriken i Mariestad. Grundaren Harry

Klings recept och närproducerade ingredienser och egen kokt sylt och sås gör Klings glass till något enastående gott. Paradprodukten Dinétårta är välkänd i vida kretsar. Problemet för oss västgötar i förskingringen är att glassen, som säljs med parollen "En godare värld", knappast saluförts utanför landskapets gränser.

PRESSTOP!

Klings glass finns nu till salu i Katedralkafeet intill Domkyrkan! Välj bland pinnar och strutar eller slå till med barndomsdrömmen Glassbåt! Det blir en god sommar också i Uppsala.

Elisabet Claesson

DET MODERNA GÖTEBORG OCH FRAMTIDEN

DAGENS INTERNATIONELLA HAMNAR

Kriserna som kulminerade på 1980-talet innebar att nästan 20 000 personer i Göteborg förlorade sina jobb. Varven stod tomma, fem kilometer av Norra Älvstranden låg öde. Göteborgsregionens folkmängd minskade markant på 1970-talet och var inte fullt återställt förrän tre decennier senare. I den centrala hamnen där det förut hade varit liv och rörelse blev det tyst och stilla. Hamnstadsatmosfären i centrala Göteborg förändrades när både varv och rederier försvann. Containrarna ersatte lyftkranar och bullrande manuell godshantering i den centrala hamnen. Alla stora båtar försvann. För göteborgare och turister blev det inte så mycket skojigt kvar att titta på.

Redan i början av 1960-talet hade Ryahamnen blivit för liten för Sveriges växande oljeimport. Skarvikshamnen och Torshamnen byggdes då långt västerut: Lundbyhamnen som låg bredvid Frihamnen mitt i staden avvecklades och gav plats åt bostäder, konferensanläggningar och nya teknikföretag.

Som ersättning för Lundbyhamnen byggdes Skandiahamnen i Älvsborgsfjordens mynning, en jättenhamn. Hamnen används idag främst av stora container- och bilfraktfartyg. Volvos fabriker finns i närheten. De största bilbåtarna rymmer mer än 8 000 bilar och de största kranarna i hamnen är 127 meter höga. Skandiahamnen är störst i sitt slag i Norden och har 60 procent av den svenska containermarknaden. Muddringsarbeten pågår för att hamnen ska kunna ta emot världens största fartyg också i framtiden.

Idag pratar man om Göteborg som Nordens största och viktigaste hamnstad och att staden, efter varvs- och industriepoken, håller på att utvecklas till "logistikcentrum" och "nod i den västsvenska regionen". Mer än hälften av alla containrar kommer till Göteborg på järnväg, och för Skandiahamnen har man skapat ett nytt transportsystem med direktlinjer och pendeltrafik till många olika orter. Hamnen har via järnvägen direktkontakt med 25 olika "inlandsterminaler" runt om i Sverige och Norge.

Skandiahamnen

Omedelbart väster om Skandiahamnen ligger Älvsborgshamnen, en skapelse från 1978 som är specialiserad på roro-trafik, last som på egna hjul kör eller dras ombord. Från Älvsborgshamnen exporteras svenska skogsprodukter, stål, livsmedel, industrikomponenter och fordon. Roro-trafiken har som positiv bieffekt att en halv miljon lastbilssläp varje år inte behöver åka fram och tillbaka på Europas motorvägar.

LINDHOLMEN EFTER VARVEN

Den norra älvstrandens ruinlandskap efter varvsepoken måste rustas upp. Staten, som ju numera ägde varven, skapade ett utbildnings- och omskolningscentrum för varvsarbetare på Lindholmen. Åtta nya gymnasieskolor skapades eller flyttades dit från andra delar av staden. Chalmers etablerade också en ingenjörutbildning och viss forskning på Lindholmen, och alltihop kallades "Kunskapscentrum Lindholmen".

Göteborgs stad, som sedan övertog äganderätten till varvsområdet, ville ta ett bättre grepp om den fortsatta utvecklingen. En "science park" blev lösningen, ett koncept som hämtades från Stanforduniversitetet i USA och innebar tätt samarbete mellan näringsliv och forskning. Tillsammans startade Chalmers och Göteborgs stad vid millennieskiftet Lindholmens Science Park, ett företag som fick i uppdrag att utan vinstsyfte förvandla Lindholmen till en "vetenskapspark" där forskare och näringslivsrepresentanter lätt och otvunget kunde mötas och samarbeta. Telekomföretaget Ericsson hade vid denna tid ett dotterföretag i Göteborg, inriktat på mobil datakommunikation. Lindholmen blev perfekt.

Åren runt millennieskiftet blev på så sätt en genombrotsperiod för Lindholmens Science Park. Allt fler företag, organisationer och finansörer började från denna tid satsa och investera på Lindholmen. Till exempel Sveriges Radio, Sveriges television och Utbildningsradion flyttade 2007 all sin verksamhet till det nya flotta

Kanalhuset på Lindholmen och övergav Synvillan i Örgryte. Lindholmen anses vara Göteborgs mest kunskapsintensiva och expansiva område med ungefär 375 företag, varav flera globala storföretag med egen forskning.

Mitt i stadsdelen Karlavastaden pågår bygget av Karlatornet, en skyskrapa med 73 våningar och 600 lägenheter. Karlatornet blir med sina 245 meter Nordens högsta byggnad och naturligtvis ett landmärke.

Detalj i Lindholmen Science Park

ÄLVSTADEN, EN VACKER VISION

I svallvågorna efter varvsstadens kollaps växte det fram teorier om den stora, starka regionens betydelse. Ju större och tätare en region är, desto lättare har den att utveckla en diversifierad, kriställig och stark ekonomi. Kärnan i regionen är av central betydelse och påverkar hela regionens attraktionskraft och tillväxt.

I kärnan, det vill säga centrala Göteborg, fanns det efter varvskrisen många områden som inte levde upp till kraven på en attraktiv och levande stadskärna. Totalt handlade det om drygt fyra kvadratkilometer mark som enligt stadsplanerarna bara väntade på att omvandlas till en levande och attraktiv innerstad. Efter flera år med medborgardialoger, utredningar och expertseminarier klubbade stadsfullmäktige slutligen (2012) igenom Vision Älvstaden.

Centrala Göteborg skall växa till dubbla storleken, breda ut sig på båda sidor om älven, och fullt utbyggd få 25 000 nya lägenheter och 50 000 nya arbetsplatser. Förutom Lindholmen som så att säga leder utvecklingen av Älvstaden ingår Backaplan (som blir Hisingens nya stora centrumområde), området runt Centralstationen, Frihamnen (där man just i år bygger "Jubileumspark" och utomhusbad), Gullbergsvass, Ringön, och Södra Älvstranden (Masthuggskajen och Skeppsbron).

Vision av Älvstaden. Källa Göteborgs-Posten.

En förutsättning för Älvstaden är "Västsvenska paketet", en storsatsning på kollektivtrafik, vägar och järnvägar som kommer att pågå fram till 2028. Den nya Hisingbron är på plats. Efter mycket debatt blir Västlänken verklighet. Göteborgs centralstation har hittills varit en säckstation men nu blir det genomfart och får kraftigt ökad kapacitet för pendeltåg och regionaltåg. Bygget av åtta kilometer spår i U-form genom centrala Göteborg pågår, varav sex kilometer i tunnel. Plus tre stationer under mark vid Centralstationen, Hagakyrkan och Korsvägen.

Älvstaden är en vacker tanke om den gröna staden som byggs på båda älvstränderna, överbryggar motsättningar och bevarar Göteborgs karaktär av hamnstad.

Vi får se hur det går.

Jan-Erik Synnerman